

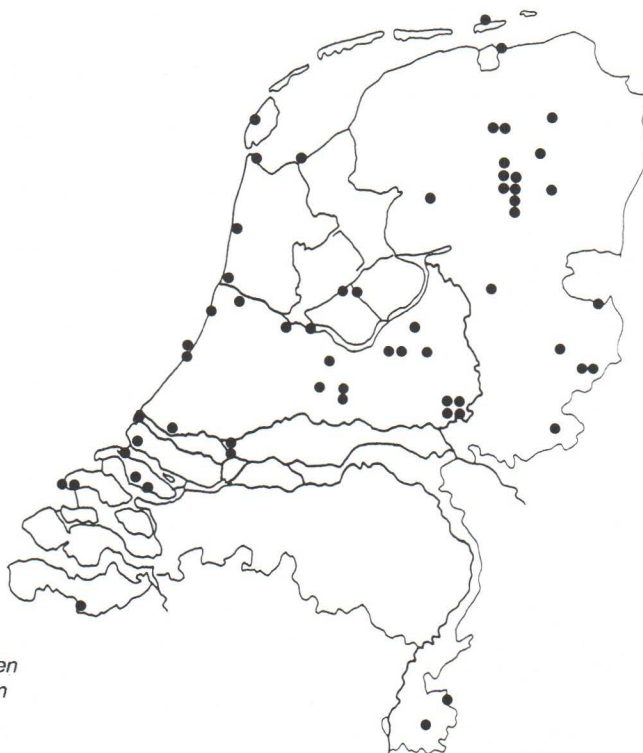
Kleine invasie Notenkraker najaar 1991

Nederlandse trektellers die in september in Falsterbo (Zweden) aanwezig waren, zagen met enige regelmaat Notenkrakers overtrokken. Op de van Vlaamse Gaaien bekende, onbeholpen aandoende wijze kozen ze op Zweden's zuidpunt aangekomen het ruime sop, kwamen uit schrik voor al dat water een keer of wat terug, maar vertrokken uiteindelijk toch richting Denemarken. Zelfs bij matig weer (harde wind en buien) deden kleine groepjes optimistische pogingen om Scandinavië te verruilen voor zuidelijker oorden.

Dit waren gunstige voortekenen! Het wekte dan ook geen verbazing toen er in oktober hier en daar Notenkrakers in Nederland gesignaleerd werden. Om te spreken van een heuse invasie gaat misschien wat ver, maar de soort is in geen jaren zo veel gezien. Was ze in 1989 en 1990 de minst waargenomen soort in het Bijzondere Soorten Project Niet-Broedvogels (SOVON-Nieuws 1991-3), het jaar 1991 heeft daarin verandering gebracht.

De tot nu toe in het BSP-NB binnengekomen gegevens zijn verwerkt in twee figuren. In figuur 1 is het voorkomen per maanddecade opgenomen. Het merendeel van de waarnemingen (balkjes) stamt uit oktober. Vervolgens neemt het aantal af, met een opleving in december. Dit laatste is een artefact: het draait hierbij om slechts één vogel die door zeer velen is gezien en doorgegeven! Het aantal atlasblokken (doorgetrokken lijn) is wat dit betreft een betere maat voor het voorkomen. Oktober springt er

Figuur 2.
Waarneemplaatsen
(atlasblokken)
van
Notenkrakers.

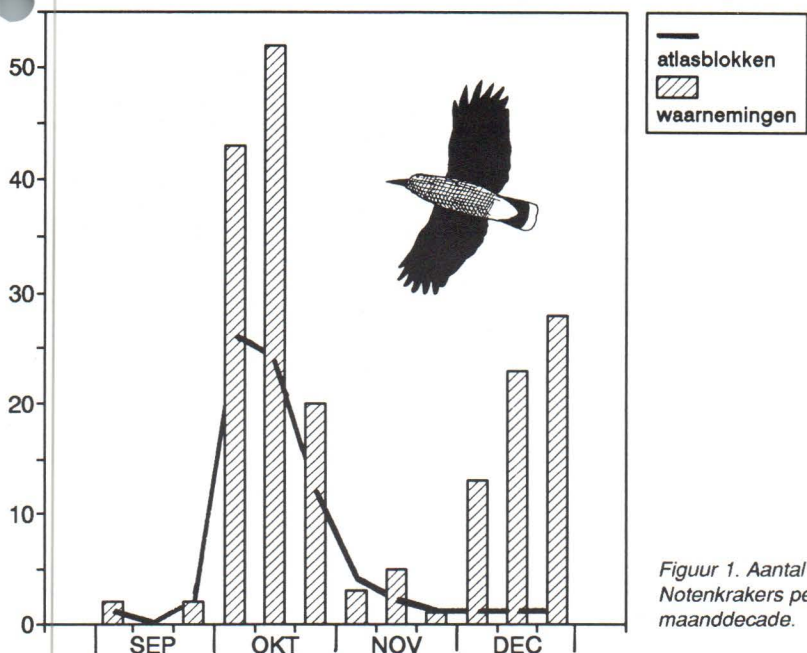

dan duidelijk uit, en na deze maand is het voorkomen marginaal. Het heeft er dus alle schijn van dat de invasie van korte duur was. Vermoedelijk zijn veel Notenkrakers snel doorgetrokken of doodgegaan. De voedselsituatie van de door trekvermoeienissen toch al aangeslagen Notenkrakers leek belabberd te zijn, gelet op de desperate pogingen om aan voedsel te komen (sprinkhanen vangen!). Een exemplaar dat bij De Koog op Texel werd waargenomen, is verzwakt gevonden en later gestorven.

In figuur 2 zijn de tot nu toe bekende waarneemplaatsen ingetekend. Het is duidelijk dat er beneden de Grote Rivieren weinig gemerkt is van het invasietje. Noord-Brabant en Limburg zijn goed voor zegge en schrijve twee waarnemingen. Relatief veel waarnemingen zijn verricht in Drenthe, de Veluwe, Midden-Nederland en in de kuststreek. Verder vallen waarnemingen in de IJsselmeerpolders en bij de Afsluitdijk op.

We hebben niet de illusie dat we nu reeds alle waarnemingen van Notenkrakers in ons bestand hebben, want er zijn ongetwijfeld waarnemingen (nog?) niet doorgegeven. Bij de DBA kwamen 60 meldingen binnen (Dutch Birding 13: 232) en in de waarnemingenrubriek in Het Vogeljaar 39: 288 staan 10 waarnemingen.

Het BSP Niet-broedvogels is in het leven geroepen om verschijnselen zoals een notenkrakerinvasie goed te documenteren. Iedereen die waarnemingen nog niet heeft doorgegeven, wordt opgeroepen dit alsnog te doen. We dringen er op aan om de BSP niet-broedvogelformulieren niet te lang te laten slingeren. Maak er een goede gewoonte van om aan het eind van de maand even een formulier in te vullen en door te sturen. Alle waarnemers die op onze oproep reageerden in de vorige nieuwsbrief worden bedankt.

Figuur 1. Aantal
Notenkrakers per
maanddecade.